

RAJD ŚLADAMI ŻOŁNIERZY 1 PUŁKU STRZELCÓW PODHALAŃSKICH ARMII KRAJOWEJ

16-18 PAŹDZIERNIKA 2009 R.

Organizowany w październiku rajd edukacyjny jest inicjatywą skierowaną przede wszystkim do uczniów i nauczycieli szkół ponadpodstawowych z terenu Podhala i Małopolski. Ma on na celu uświadomienie młodemu pokoleniu Polaków tego, czym dla ich dziadków była II wojna światowa i w jaki sposób obywatele II Rzeczypospolitej walczyli o swoją niepodległość w l. 1939-1945. Najważniejsze zagadnienia związane z okupacją oraz funkcjonowaniem Polskiego Państwa Podziemnego zostaną podczas rajdu przedstawione na przykładzie 1 pułku strzelców podhalańskich AK, który w drugiej połowie 1944 r. był jedną z największych i najlepiej zaopatrzonych jednostek podziemia w tym rejonie Małopolski. Jego historia – barwne karty zapisane wspomnieniami żołnierzy pułku – posłuży jako punkt wyjścia do przedstawienia sytuacji w całym okupowanym kraju.

Dodatkową atrakcją dla uczestników rajdu będzie możliwość przejścia po górach śladami samych partyzantów, odwiedzenie kwater AK w rejonie Ochotnicy, Kamienicy i Szczawy, jak również zaznajomienie się z wyposażeniem i umundurowaniem wojskowym używanym przez żołnierzy 1 psp AK. Młodzież będzie miała także możliwość spotkania się z kombatantami i innymi świadkami historii, którzy zaproszeni zostaną na wspólne, partyzanckie ognisko. Nie zabraknie również inscenizacji historycznych, które przygotowane zostaną przez członków Grupy Rekonstrukcji Historycznej „Podhale w ogniu”.

Organizacja rajdu ma również na celu przypomnienie młodzieży oraz mieszkańcom Podhala i Małopolski o fenomenie Państwa Podziemnego i działalności zbrojnego podziemia w l. 1939-45. W ostatnim bowiem czasie, znacznie więcej uwagi poświęca się tzw. II konspiracji z lata 1945-1956, co może tworzyć fałszywy przekaz, iż początek walki o niepodległość Polski datuje się na roku 1945. A tak w istocie nie jest wręcz przeciwnie była to kontynuacja walki o wolną i niepodległą Rzeczpospolitą, jednak w zupełnie innych uwarunkowaniach politycznych, społecznych i gospodarczych. Nie należy również zapominać, iż gro walczących z nowym ustrojem wywodziła się się z Armii Krajowej i to oni mając doświadczenie okup[akcyjne nowe struktury konspiracyjne zakładali. W okresie komunistycznym działalność niepodległościowa żołnierzy II konspiracji jak również Armii Krajowej była zafałszowywana wręcz wykreślana z pamięci kolejnych pokoleń Polaków. Zarówno jedni jak i drudzy byli więzieni, mordowani i wysyłani na wschód, taksami ich życie w nowym systemie było usłane pasmem cierpień i wyrzeczeń. Jedni i drudzy walczyli o wolną i niepodległą, jedni i drudzy za nią umierali, dlatego pamięć i wdzięczność należy się jednym i drugim. Przez ubeckie kaźnie przechodzili i w wielu przypadkach w nich umierali AK i żołnierze Win i innych zbrojnych oddziałów leśnych. Cierpienie i śmierć była więc udziałem wielu młodych ludzi spod różnych sztandarów, których łączyła jedna idea walki o wolność i niezawisłość ojczyzny.

Jesienny rajd jest kolejną wspólną inicjatywą PTH i IPN, które w ostatnich dwóch latach poświęciła znaczną uwagę wydarzeniom po II wojnie światowej, organizując m.in. Ogólnopolską Konferencję Naukową pt. „Wokół legendy Ognia” Opór przeciw zniewoleni: Polska – Małopolska – Podhale 1945-1956 (2007), trzy kolejne edycje Rajdu szlakami żołnierzy Józefa Kurasia „Ognia”(2006-2008), czy w końcu ogłoszenie drukiem obszernej publikacji naukowej poświęconej żołnierzom powojennej konspiracji w Polsce, Małopolsce i Podhalu (2008). Przyszedł zatem czas, aby przypomnieć Polskie Państwo Podziemne, Armię

Krajową i żołnierzy 1 Pułku Strzelców Podhalańskich AK. Stąd decyzja o zorganizowaniu Rajdu edukacyjno-turystycznego i Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „**Żołnierze majora Borowego**”. **Armia Krajowa w Małopolsce i na Podhalu**, która odbędzie się w dn. 27-29 listopada 2009 r. w Nowym Targu i Ochotnicy Górnej.

Zgłoszenia są przyjmowane są pod adresem dawid.golik@ipn.gov.pl do 9 października. Nietrzymanie terminu może utrudnić lub uniemożliwić rejestrację na starcie rajdu!

ORGANIZATORZY:

Instytut Pamięci Narodowej o/Kraków
Polskie Towarzystwo Historyczne o/Nowy Targ

WSPÓLORGANIZATORZY

GRH „Podhale w ogniu”, Nowy Targ
Gorczański Park Narodowy
ŚZŻAK o/Nowy Targ
Wójt Gminy Kamienica
Orleńta Armii Krajowej O/Poreba Wielka

INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE:

Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Szczawie

Zespół organizacyjny rajdu tworzą:

Dawid Golik

historyk, członek Komisji Historii Wojskowości PTH,
pracownik OBEP IPN w Krakowie (dawid.golik@ipn.gov.pl)

Dariusz Gorajczyk

historyk, pracownik OBEP IPN w Krakowie
(dariusz.gorajczyk@ipn.gov.pl)

Jarosław Buczek

prezes Oddziału „Związku Podhalań” w Ochotnicy Górnej,
członek GRH „Podhale w ogniu”

PROGRAM:

1. DZIEŃ RAJDU

(piątek, 16 października 2009 r.)

Nowy Targ – Ochotnica – Szczawa

- uroczyste rozpoczęcie Rajdu w Nowym Targu (Rynek – Ratusz); godz. 9:00;
- przetransportowanie uczestników z Nowego Targu na początek trasy w Ochotnicy Górnej przy WOK-u;
- trasa: Ochotnica Górna (WOK) – dolina potoku Jamne (żółty szlak) – Skalka (opcjonalnie jako zadanie) – Przysłop (1187) – zielony szlak – Gorc (1228) – czarny szlak – Szczawa (kościół) [przejście ok. 4,5 godziny];
- obiadokolacja w bazie w Szczawie;

2. DZIEŃ RAJDU

(sobota, 17 października 2009 r.)

Szczawa – Mogielica – Szczawa

- śniadanie w bazie w Szczawie
- przetransportowanie uczestników do Lubomierza (Rzeki – Przełęcz Przysłop)
- trasa: Przełęcz Przysłop – żółty szlak – Kotrzyca (1051) – Mogielica (1170) – zielony szlak – Wyřebiska Szczawskie – bez szlaku – Szczawa (kościół) [przejście ok. 6 godzin]
- obiadokolacja w bazie w Szczawie
- wieczorem spotkanie przy ognisku z kombatantami i świadkami historii;

3. DZIEŃ RAJDU

(niedziela, 18 października 2009 r.)

Szczawa

- śniadanie w bazie w Szczawie
- Msza św. w kościele w Szczawie
- zwiedzanie Izby Pamięci 1 psp AK oraz „piknik partyzancki”
- zakończenie i podsumowanie Rajdu
- przewiezienie uczestników do Nowego Targu

ZADANIA

Przed Rajdem:

Każdy z patroli przed zgłoszeniem na starcie rajdu obowiązany jest zaznajomić się z tematyką działalności niepodległościowej związanej z 1 psp AK, jak również z samym ukształtowaniem terenu Gorców i Beskidu Wyspowego, gdzie przebiegać będzie trasa rajdu. Celowe byłoby przejrzanie literatury dotyczącej walk partyzanckich w rejonie Ochotnicy i Szczawy. Poniżej wybrane publikacje poświęcone tym zagadnieniom.

Bibliografia:

- Budarkiewicz W., *AK na Podhalu. Wspomnienia partyzanta podhalańskiego*, [b.m.] 1990
- Dzieszzyński R., *Krwawa wigilia. Walka i martyrologia wsi Ochotnica*, Warszawa 1980
- Nyka J., *Gorce*, Warszawa 1965
- Mazur G., Rojek W., Zgórniak M., *Wojna i okupacja na Podkarpaciu i Podhalu*, Kraków
- *Podhale w czasie okupacji 1939-1945*, red. J. Berghauzena, Warszawa 1977
- Wnuk W., *Walka podziemna na szczytach*, Warszawa 1980
- 1998

Rajdowe:

1. Na koniec pierwszego i drugiego dnia każdy z patroli oddaje wypełniony przez siebie test wiedzy o dziejach partyzantki Podhala i Gorców w l. 1939-45.
2. W czasie marszu patrol przygotowuje do zaprezentowania na wieczornym ognisku 2 piosenki historyczne lub współczesne o tematyce żołnierskiej, partyzanckiej, patriotycznej. Ognisko odbywa się drugiego dnia.
3. W trakcie Rajdu, na punktach kontrolnych będą pytania dotyczące (każdy patrol samodzielnie opracowuje te zagadnienia):
 - historii 1 psp AK
 - postaci partyzanckich dowódców takich jak: mjr Adam Stabrawa „Borowy”, kpt. Julian Zapała „Lampart”, ppor. Jan Stachura „Adam”, ppor. cc Feliks Perekładowski „Przyjaciół”
 - historii partyzanckich bitew w Ochotnicy i w Szczawie
 - zrzutowisku „Wilga” na terenie osiedla Polanki w Szczawie

REGULAMIN RAJDU

Koszty:

Uczestnik dokonuje na starcie wpłaty wpisowego w wysokości **40 zł** od osoby co zapewnia: transport w czasie rajdu

- dowóz bagażu z Nowego Targu na miejsce noclegu
- dojazd z Nowego Targu na trasę rajdu i powrót ze Szczawy do Nowego Targu po zakończeniu imprezy
- 1 gorący posiłek na koniec dnia (piątek, sobota), śniadanie (sobota, niedziela)
- noclegi na terenie Szczawy
- poczęstunek przy ognisku
- pamiątki rajdowe (znaczek, koszulka)
- nagrody dla najlepszych patroli

UWAGA!

Zwolnieni z wpłaty wpisowego są opiekunowie grup młodzieży szkolnej

Charakter rajdu:

1. Rajd ma charakter rajdu pieszego przebiegającego oznakowanymi szlakami i ścieżkami zaznaczonymi na mapie.
2. Trasę rajdu uczestnicy pokonują w kilkusobowych (max. 7 ludzi) patrolach.
3. Zadaniem patrolu jest zgodnie z oznaczeniem na mapie (otrzymanej na starcie) pokonanie dziennej trasy w wyznaczonym limicie czasu, odnajdując po drodze osobowe i nieosobowe punkty kontrolne oraz wykonując w czasie marszu zadania wyznaczone przez sędziów.

Cele rajdu:

1. Poznanie dziejów niepodległościowego podziemia zbrojnego z lat 1939-45 na terenie Podhala i sąsiednich pasm górskich.
2. Dotarcie do miejsc i obiektów – świadków historii.
3. Prezentacja żywej historii – inscenizacji, rekonstrukcji wydarzeń w terenie.
4. Spotkanie z kombatantami formacji partyzanckich na szlaku rajdu.
5. Poznanie specyfiki dziejów i kultury Beskidów i Podhala z podkreśleniem tradycji militarnych regionu z XVIII-XX wieku.
6. Kultywowanie pamięci o walce zbrojnej i ofierze żołnierzy 1 pułku strzelców podhalańskich AK

W program rajdu wplecione będą spotkania ze świadkami historii – członkami podziemia niepodległościowego, żołnierzami AK i BCh, oraz ich współpracownikami.

Patrol:

musi mieć w składzie pełnoletniego opiekuna
powinien posiadać:

- kompas (posługiwanie będzie punktowane)
- latarkę
- apteczkę pierwszej pomocy (opis zawartości i sposób użycia będzie punktowany)
- co najmniej jeden telefon komórkowy z możliwością wykonywania połączeń (z naładowaną baterią!)

Każdy **uczestnik** powinien mieć:

- zgodę na uczestnictwo w rajdzie od swoich prawnych opiekunów (niepełnoletni uczestnicy)
- prowiant na trasę
- obuwie górskie typu „trapezy” z mocną podeszwą
- kurtkę przeciwdeszczową
- podręczny plecak
- śpiwór
- suche i ciepłe ubranie do przebrania
- opiekun patrolu podpisane zaświadczenie o treści:
“Biorę pełną odpowiedzialność za zdrowie i życie powierzonych mojej opiece dzieci na czas trwania I Rajdu Szlakami Żołnierzy 1 psp AK.” (data, miejscowość i podpis)

Każde **zgłoszenie** powinno zawierać następujące informacje:

1. Listę z osobami wchodzącymi w skład patrolu z następującymi informacjami:
 - imię i nazwisko
 - data urodzenia
 - PESEL
 - miejsce zamieszkania
 - telefon kontaktowy (opiekun – osobisty, uczestnik – do rodzica/prawnego opiekuna)
 - nr dowodu osobistego (opiekun)
 - adres uczęszczanej szkoły (uczestnik)
2. Ubezpieczenie NNW (może być polisa szkolna).
3. Pseudonim patrolu związany z działalnością partyzancką na terenie Inspektoratu Nowosądeckiego AK.
4. *Dane będą użyte tylko i wyłącznie na potrzeby organizacyjne I Rajdu Szlakami Żołnierzy 1 psp AK*
5. **Zgłoszenia oraz zmiany w składzie patroli są przyjmowane są pod adresem dawid.golik@ipn.gov.pl do 9 października. Niedotrzymanie terminu może utrudnić lub uniemożliwić rejestrację na starcie rajdu!**

Uwaga!

Ubezpieczenie:

Organizatorzy nie przewidują dodatkowego ubezpieczenia. Opiekunowie młodzieży szkolnej winni posiadać nr aktualnej polisy ubezpieczeniowej szkoły.